

МОГУЋНОСТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СИСТЕМА
ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА И
ДЕЛИМИЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА
(КВАЛИФИКАЦИЈА ЗА
ЗАПОШЉАВАЊЕ) У НОКС

ВЛАДИМИР БОЈКОВИЋ

БЕОГРАД 17.10.2023. ГОДИНЕ

Систем професионалних квалификација

Заједнички правни оквир

Закон о професијама од посебног интереса за Републику Србију и условима за њихово признавање

Закон о регулисаним професијама и признавању професионалних квалификација

Секторски прописи

Закон о основама система образовања и васпитања (наставник), Закон о високом образовању (наставник високошколске установе), Закон о адвокатури (адвокат), Закон о здравственој заштити (лекар медицине), Закон о безбедности у железничком саобраћају (Машиновођа), Закон о јавним набавкама (овлашћени службеник јавних набавки)...

Систем професионалних квалификација

Закон о професијама од посебног интереса за Републику Србију и условима за њихово признавање

професија од посебног интереса - професионална делатност или скуп професионалних делатности утврђених законом, код којих је приступ и обављање, односно начин обављања делатности, законом, другим прописом или општим актом донетим на основу законских овлашћења, непосредно или посредно условљен поседовањем одређених професионалних квалификација.

Закон о регулисаним професијама и признавању професионалних квалификација

регулисана професија - професионална делатност или скуп професионалних делатности код којих је приступ и обављање, односно начин обављања делатности на основу законских, подзаконских или других аката донетих на основу законских овлашћења, непосредно или посредно условљен поседовањем одређених професионалних квалификација, као и професионална делатност или скуп професионалних делатности којима се баве чланови стручних организација са професионалним називом;

Систем професионалних кваліфікација

Услов за обављање регулисане професије / професије од посебног интереса

Професионална кваліфікација = Формална кваліфікација + додатно стручно оспособљавање (нпр. обавезна пракса код послодавца, лиценца, стручни испит)

Број регулисаних професија регулисаних професија у појединим државама

Данска 178

Србија, 130-140 незванично

Француска 254

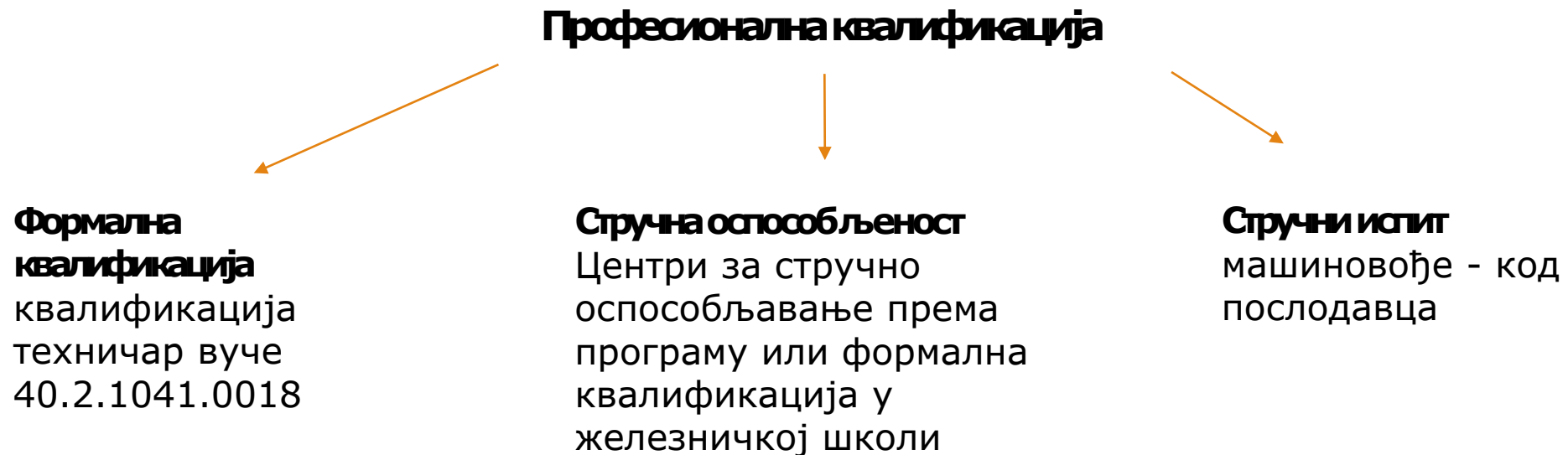
Пољска 352

Словенија 284

Немачка 166

Систем професионалних квалификација

Пример професионалне квалификације за обављање
регулисанр професија / професија од посебног интереса - Машиновођа

Систем професионалних квалификација

Важећи основ за имплементацију у НОКС

Члан 9. став 3. Закона о НОКС: У неформалном образовању стручне квалификације стичу се кроз различите активности образовања одраслих код ЈПОА, након чега се издаје одговарајућа јавна исправа или уверење, у складу са законом који уређује образовање одраслих, односно другим законом у складу са чланом 39. став 3. овог закона.

Члан 39 став 3 Закона о НОКС: статус јавно признатог организатора активности имају државни органи и установе који у складу са посебним законом обављају стручно усавршавање и друге активности образовања одраслих, односно друге организације које су на основу посебног закона добиле дозволу надлежног државног органа да обављају стручно усавршавање и друге активности образовања одраслих.

Систем професионалних квалификација

Циљ укључивања - пружање додатних информација корисницима Регистра НОКС-а

Могући начини укључивања:

- кроз допуну података о којима се води евиденција у оквиру постојећег подрегистра националних квалификација и подрегистра ЈПОА. или
- прописивањем новог подрегистра који би се односио на регулисане професије/професије од посебног интереса.

Предуслов - консензус свих надлежних органа о начину и обиму података који би се укључили у Регистар НОКС-а

Укључивање делимичних квалификација у НОКС

Закон о НОКС познаје само целе квалификације и према врстама их дели на опште, стручне, струковне и академске

Закон о образовању одраслих говори о "оствареном стандарду стручних компетенција и делимично оствареном стандарду стручних компетенција и квалификације" а

У Правилнику о врсти, називу и садржају образаца и начину вођења евиденција и називу, садржају и изгледу образаца јавних исправа и уверења у образовању одраслих прописује обрасце јавне исправе - **сертификата за остварен стандард стручних компетенција и уверење о делимично оствареном стандарду стручних компетенција или квалификације** (кроз ППУ најмање на нивоу једног занимања).

Укључивање делимичних квалификација у НОКС

Карактеристике делимичне квалификације

- Уводе се у НОКС кроз акредитацију програма код ЈПОА
- Немају национални карактер
- Немају ниво НОКС-а
- компетенције и исходи учења из стандарда квалификације стечени кроз програм акредитоване обуке одговарају дескрипторима на истом нивоу НОКС-а као и код програма којим се стиче цела квалификација
- настале су у циљу стицања исхода учења релевантних за обављање послова у оквиру једног или више занимања

Укључивање делимичних квалификација у НОКС

Делимичне квалификације без стандарда квалификације

Нови Правилника о ближим условима у погледу програма, кадра, простора и опреме за стицање статуса ЈПОА омогућава акредитовање програма за исходе учења и/или компетенције који нису обухваћене стандардом квалификације а релевантне су за обављање послова у оквиру одређеног занимања, а за који се полазнику који га савлада издаје потврда.

Могућности укључивања делимичних квалификација у НОКС

- Увођењем нове категорије разврставања квалификација на целе квалификације са једне и делимичне (парцијалне), односно квалификације за запошљавање са друге стране која има ниво НОКС-а
- У оквиру постојећих законских решења омогућити разврставање програма ЈПОА по нивоима НОКС-а

Могућности укључивања делимичних квалификација у НОКС

Прва опција подразумевала би измене Закона о НОКС-у - дефинисањем појмова на начин да се под делимичном квалификацијом сматрају квалификације на нивоу најмање једног занимања или на нивоу једне или више компетенција из стандарда квалификације или без стандарда квалификације али у вези са занимањем, при чему би се ниво НОКС-а одредио према принципу „највише одговара” (best fit).

То би захтевало и измене Закона у делу о врстама квалификација, нивоима НОКС-а и у делу којим се уређује Регистар НОКС-а.

У овој опцији (са изменом закона) може се разматрати развијање националних стандарда за делимичне квалификације или да се и даље посматрају из угла акредитованог програма ЈПОА али са нивоом НОКС-а.

У зависности од опције, потребна су измене подзаконских аката о Регистру НОКС-а, КЛАСНОКС-у, методологији, акредитацији ЈПОА, ППУ... али и Шифарник нивоа квалификација

Могућности укључивања делимичних квалификација у НОКС

Друга опција подразумевала би да се делимичним квалификацијама као одобреним програмима код ЈПОА, додели ниво НОКС-а, без посебног дефинисања појма делимичне квалификације.

На овај начин биле би, као и код прве опције, обухваћене делимичне квалификације које су на нивоу најмање једног занимања или на нивоу једне или више компетенција из стандарда квалификације, при чему би се ниво НОКС-а одредио према принципу „највише одговара” (best fit).

Нова јавна исправа у Закону о образовању одраслих

У подрегистру ЈПОА податак о нивоу НОКС-а и шифри

Посебна листа делимичних квалификација и измена у Шифарнику нивоа квалификација

ПИТАЊА

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!